

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 632/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. M. a R. Š., zastúpených obchodnou spoločnosťou JUDr. Karol Orolín, s. r. o., Námestie sv. Egídia 17, Poprad, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Karol Orolín, vo veci namietaného porušenia základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 1 To 15/2014-418 z 30. apríla 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. a R. Š. o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2014 doručená sťažnosť J. M. a R. Š. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 To 15/2014-418 z 30. apríla 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 4 T 121/2013 z 13. februára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznal sťažovateľov za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a 2 písm. e) Trestného zákona, za čo im uložil nepodmienečné tresty odňatia slobody (J. M. 11 rokov a 6 mesiacov a R. Š. 10 rokov). Na základe odvolania sťažovateľov rozhodoval vo veci krajský súd, ktorý rozsudok okresného súdu zrušil pre nedostatky v opise skutku a vo veci znovu rozhodol tak, že sťažovateľov uznal za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a 2 písm. e) Trestného zákona, za čo im uložil nepodmienečné tresty odňatia slobody v rovnakej výmere ako okresný súd.

Sťažovatelia uvádzajú, že v nimi iniciovanom odvolacom konaní krajský súd neuplatnil revízny princíp a dôsledne neskúmal zákonnosť celého trestného konania, najmä zákonnosť získaných dôkazov, na základe ktorých bol rozsudok okresného súdu vydaný. Ďalej namietajú, že krajský súd sa vôbec nezaoberal ich argumentáciou a dôvodmi uvádzanými v ich odvolaní, nevysporiadal sa s nimi, následkom čoho malo dôjsť k porušeniu označených práv. S odkazom na konkrétne ustanovenia Trestného poriadku sťažovatelia spochybňujú použiteľnosť získaných dôkazov v trestnom konaní, ktoré bolo proti nim vedené, tvrdiac pritom, že *«colníci obišli zákon, keď pri colnej kontrole*

sťažovateľov dňa 25.5.2013 postupovali nie podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, ale podľa ustanovení Zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve...

Nie je v súlade so zákonom použitie dôkazných informácií získaných úkonmi orgánov colnej správy, rovnako úkonmi orgánov činných v trestnom konaní, vychádzajúcich z postupu colných orgánov a nadväzujúcich naň, ktoré boli vykonané v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku. To sa týka aj dôkazov, ktoré obsahovo z týchto úkonov vychádzajú, resp. sú zamerané na ich priebeh a výsledok (z neprávania nemôže vzniknúť právo, resp. štátny orgán nemôže ochraňovať právo protiprávnym postupom)...

V súvislosti s uvedeným máme preto za to, že tak prvostupňový súd pred vydaním jeho rozhodnutia ako aj odvolací pred vydaním napadnutého rozhodnutia opomenuli skúmať všetky atribúty zákonnosti, ako aj prípustnosť použitia takto získaného dôkazu v danom trestnom konaní. Súdmi namiesto toho iba konštatovali, že všetky úkony, ktoré vykonali colníci dňa 25.5.2013, boli v súlade s ustanoveniami Zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve. Krajský súd v Prešove konštatoval že „kontrola vozidla bola teda vykonaná v súlade so Zákomom o štátnej správe v colníctve“...

Je vecou orgánov činných v trestnom konaní vykonávať dokazovanie ako v neprospech obvinených, tak aj v ich prospech, a následne je vecou súdu, aby tieto dôkazy náležite vyhodnotil a to samostatne ako i v súhrne a vzájomných súvislostiach, preskúmal ich zákonnosť a prípustnosť, a na základe takto vykonaného hodnotenia týchto dôkazov by mal dospieť k tomu, či sa skutok stal a následne by mal súd vydať spravodlivé rozhodnutie. V tejto súvislosti máme za to, že ako prvostupňový súd tak aj v rámci odvolacieho konania aj Krajský súd v Prešove pochybili, keďže nevyhodnotili, či dôkazy proti obvineným M. a Š. boli získané z dôkazných prostriedkov spôsobom výlučne zákonným, a či procesný postup colníkov a policajtov (OČTK) bol v súlade s osobitným zákonom a Trestným poriadkom...

Celé predmetné trestné stíhanie vedené proti sťažovateľom nie je zákonné, nakoľko vzišlo z nezákonných dôkazov a bolo nezákonne začaté. Nezákonnosť vykonania dotknutého úkonu v predsúdnom konaní (pred začatím trestného stíhania) sa tu prenáša i do nezákonnosti dokazovania na hlavnom pojednávaní, a to bez možnosti nastalé účinky porušenia zákona konvalidovať.».

Na základe uvedeného sťažovateľa ústavnému súdu navrhujú vydať vo veci takéto rozhodnutie:

„Základné právo sťažovateľov na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo sťažovateľov na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a základné právo sťažovateľov na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. apríla 2014, sp. zn.: ITo 15/2014-418 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. apríla 2014, sp. zn.: ITo 15/2014-418 z 21.8.2014, zrušuje.

Sťažovateľov prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody ihneď na slobodu.

Sťažovateľom priznáva úhradu trov konania v sume 256,54 Eur, ktoré je mu Krajský súd v Prešove povinný uhradiť na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu na to zákon poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zo sťažnosti zistil, že „8. septembra 2014 podali obaja sťažovatelia v danej veci dovolanie na Najvyšší súd“. Následne dopytom na okresnom súde zistil, že spis bol spolu s dovolaním podaným sťažovateľmi zaslaný 7. októbra 2014 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Ústavou daná právomoc ústavnému súdu neumožňuje nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 368 až § 392 Trestného poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Ústavný súd poukazuje aj na to, že prijatím tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie by vznikol z ústavného hľadiska neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08).

V tejto spojitosti už ústavný súd viackrát vyslovil právny názor (*mutatis mutandis* I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v zmysle ktorého považuje lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (v posudzovanom prípade vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská verus Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 a pod.).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovatelia mali a majú v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv. Sťažnosť preto ústavný súd odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 404/08, III. ÚS 98/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2014